

CHƯƠNG I

TRỞ LẠI THUYỀN DUNCAN

Thời khắc đầu tiên khi nhóm trở lại thuyền được dành trọn vẹn cho niềm hạnh phúc đoàn tụ. Công tước Glenarvan không muốn kết quả tìm kiếm làm mọi người ủ dột. Vì thế, những lời đầu tiên của ngài là:

- Chúng ta phải có lòng tin, các bạn ạ, hãy giữ lòng tin! Thuyền trưởng Grant không quay lại cùng chúng tôi, nhưng chắc chắn ta sẽ tìm thấy ông ấy.

Lời đảm bảo đó là đủ để thắp lên hi vọng của các hành khách trên thuyền Duncan.

Khi chiếc xuồng tiến về phía con thuyền, phu nhân Helena và Mary Grant quả thực có ngàn nỗi mong ngóng. Từ boong sau, họ cố gắng đếm số người trên xuồng.

Cô con gái nhà Grant lúc thì tuyệt vọng, lúc lại khắp khởi hi vọng, cô tưởng tượng mình được gặp lại cha – thuyền trưởng Harry Grant. Tim cô đập liên hồi và cô gần như không giữ nổi bình tĩnh. Helena vòng tay ôm cô. Thuyền trưởng John Magles im lặng dõi theo cô. Là thủy thủ, mắt anh vốn quen nhìn cự li xa, và anh không thấy thuyền trưởng Grant.

- Ông ấy kia! Ông ấy đến kia! Cha của con ơi! - Cô lẩm nhẩm.

Nhưng xuống càng gần, ảo ảnh ấy càng héo hắt. Đến khi các lữ khách chỉ còn cách mạn thuyền chưa đầy trăm sải, không chỉ John, Helena, mà cả Mary lúc này không kìm nổi nước mắt, hoàn toàn mất hi vọng. Đó cũng chính là thời điểm công tước lên thuyền và nói lời trấn an.

Sau những cái ôm đoàn tụ, Glenarvan thuật lại cho Helena, Mary và John những biến cố họ gặp trong hành trình, và đặc biệt, thông báo cho họ cách giải nghĩa mới của Jacques Paganel tài tình, rồi còn dành lời khen cho Robert, khẳng định Mary có thể tự hào về cậu bé. Ngài nhấn mạnh lòng dũng cảm, sự tận tụy và những nguy hiểm cậu đã kinh qua, khiến cậu xấu hổ đến mức không biết trốn vào đâu ngoài vòng tay của chị.

Thuyền trưởng John Mangles liền nói:

- Đừng đỏ mặt chứ, Robert, em xứng đáng là con trai của thuyền trưởng Grant!

Anh đưa tay về phía Robert và thơm lên gò má cậu vẫn còn ướt đầm nước mắt chị gái.

Tiếp đến thiếu tá và nhà địa lí chia sẻ kỉ niệm về chàng thổ dân da đỏ Thalcave hào phóng. Phu nhân Helena lấy làm tiếc khi không có cơ hội bắt tay chào hỏi chàng da đỏ dũng cảm này. Sau đôi lời hàn huyên, thiếu tá Mac Nabbs trở về buồng riêng và bình tĩnh tĩa râu. Về phần Paganel, ông bay như ong đến hết người này tới người khác, thưởng thức mật ngọt từ lời khen và nụ cười. Ông muốn ôm hôn tất cả thủy thủ thuyền Duncan. Vì lúc này có cả phu nhân Helena và Mary Grant, ông liền bắt đầu với hai quý cô và kết thúc với bác bếp Olbinett. Vị đầu bếp nghĩ rằng điều lịch sự nhất mình có thể làm là thông báo bữa sáng đã sẵn sàng.

- Ăn sáng sao? - Paganel reo lên.

- Vâng, thưa ông Paganel. - Bác bếp Olbinett đáp.

- Ăn sáng đúng nghĩa, có bàn có ghế đàng hoàng, và cả khăn ăn sao?

- Đương nhiên, thưa ông Paganel.

- Chúng ta không phải ăn thịt khô, trứng luộc cứng ngắc hay phi lê đã điếu chứ?

- Thôi nào, thưa ông! - Đầu bếp đáp, cảm thấy vị học giả đang xúc phạm tay nghề nấu nướng của mình.

- Tôi không có ý làm tổn thương ông bạn đâu. - Paganel cười. - Nhưng chúng tôi đã ăn uống như vậy cả tháng trời. Ngồi bệt mà ăn tối, không bàn không ghế, thậm chí vắt vẻo trên cành cây. Do đó, bữa sáng mà ông nói đến, với tôi, khác nào huyền mộng hư ảo, viễn vông!

- Chà, vậy ta hãy đi xem huyền mộng đó hóa thành hiện thực, ông Paganel. - Helena không nhịn được cười.

- Phu nhân, xin vịn lấy tay tôi. - Nhà địa lí lịch thiệp nói.

- Thưa công tước, ngài không có mệnh lệnh nào cho tôi và thuyền Duncan sao? - Thuyền trưởng John Mangles hỏi.

- Ăn sáng xong đã, John thân mến, rồi ta sẽ ngồi lại và thảo luận về hành trình mới. - Glenarvan đáp.

Du khách trên thuyền cùng thuyền trưởng trẻ tuổi đến phòng chung. Thợ máy được lệnh duy trì

áp suất để có thể xuất phát ngay khi có thông báo. Thiếu tá Mac Nabbs, râu ria cắt tỉa gọn gàng, và những người khác, đã tắm rửa sạch sẽ, nhanh chóng ngồi vào bàn ăn.

Bữa sáng của bác bếp Olbinett biến thành bữa tiệc. Ai nấy tuyên bố đây là đại tiệc mỹ vị, ngon hơn nhiều tiệc tùng xa hoa trên đồng bằng Pampa. Paganel ăn mỗi món tận hai lần, chỉ vì, theo như ông nói, là “lơ dẽnh”.

Cái từ đen đui này nhắc Helena nhớ đến các truyền kì về Paganel và hỏi rằng xuyên suốt hành trình, liệu người đàn ông Pháp đáng mến này có thi thoảng nhầm lẫn không. Thiếu tá và công tước liếc nhau, tùm tùm. Còn Paganel thì bật cười và thẳng thắn thể “danh dự” rằng sẽ không nhầm lẫn thêm lần nào trong suốt chuyến đi. Sau đó, ông kể lại, với lối kể cuốn hút, về nhầm lẫn tai hại khi học tiếng Tây Ban Nha bằng tác phẩm của Camoës.

- Xét cho cùng, trong cái rủi có cái may, và tôi không hề hối hận về nhầm lẫn của mình. - Học giả kết luận.

- Sao ông lại nói vậy, ông bạn đáng kính? - Thiếu tá Mac Nabbs hỏi.

- Bởi tôi không những học được tiếng Tây Ban Nha mà giờ còn biết cả tiếng Bồ Đào Nha. Giờ tôi nói thêm được hai ngoại ngữ thay vì một!

- Tôi đúng là không hề nghĩ đến việc này. - Mac Nabbs nói. - Tôi phải dành lời khen cho ông đấy, Paganel, khen chân thành!

Mọi người thán phục Paganel vì ông vừa ăn vừa nói không ngừng nghỉ. Nhưng ông lại không nhìn ra một điểm đặc biệt mà Glenarvan thoát cái đã nhận ra: ấy là sự quan tâm của thuyền trưởng John Mangles với người ngồi kế bên, là tiểu thư Mary Grant. Phu nhân kín đáo ra dấu với ngài rằng: “Đúng như anh nghĩ!” Ngài nhìn đôi trẻ với ánh mắt dịu dàng, đồng cảm. Rồi ngài gọi thuyền trưởng John Mangles lại, nhưng là nhằm đề cập chủ đề khác.

- Chuyến đi của mọi người thế nào, John? - Ngài hỏi.

- Chuyến đi rất thuận lợi. - Thuyền trưởng đáp. - Tôi chỉ muốn báo cáo ngài là chúng tôi không đi lại đường qua eo biển Magellan.

- Trời đất! - Paganel kêu lên. - Cậu qua mũi Horn mà không có tôi sao!

- Ồ, thế thì ông đi mà treo cổ đi! - Mac Nabbs nói.

- Kẻ tự mãn kia! Ông xui đại tôi để giữ dây thòng lọng lấy may chứ gì⁽¹⁾! - Nhà địa lí đáp.

- Xem nào, ông Paganel thân mến, trừ khi có khả năng phân thân, không ai có thể có mặt ở hai nơi trong một thời điểm. - Công tước Glenarvan nói. - Ông không thể vừa phi ngựa trên đồng bằng Pampa vừa băng qua mũi Horn được.

- Nói vậy cũng không làm tôi đỡ tiếc đâu.

Không ai tiếp lời Paganel, và thuyền trưởng John Mangles tiếp tục câu chuyện về hải trình của thuyền Duncan. Khi chạy dọc bờ biển châu Mỹ, anh quan sát tất cả quần đảo phía Tây, nhưng không thấy vết tích nào của thuyền Britannia. Đến mũi Pilares, do gió giật mạnh tại lối vào eo biển, anh quyết định di chuyển sang hướng Nam. Thuyền Duncan men Quần đảo Cô độ⁽²⁾ lên tọa độ 67 độ Nam, qua mũi Horn, Tierra del Fuego và eo biển Lemaire, đến bờ biển Patagonia. Tại đây, khi tới gần mũi Corrientes, anh gặp trận bão dữ tợn, cũng chính là trận bão các lữ khách gặp phải. Nhưng thuyền bình an vô sự, và thời điểm nghe thấy tiếng súng hỏa mai báo hiệu, anh đã lệnh đèn pha xa bờ

(1) Vào thế kỉ XIX, người phương Tây tin rằng sở hữu dây thòng lọng của người treo cổ sẽ đem lại may mắn.

(2) Cách gọi khác của quần đảo Kerguelen, nhóm đảo ở phía Nam Ấn Độ Dương, do Pháp quản lí.

ba ngày. Thuyền trưởng thuyền Duncan không quên nhắc đến sự dũng cảm hiem có của phu nhân và quý cô nhà Grant. Thứ làm họ lo lắng không phải là cơn bão, mà là tình hình của những người đang lang bạt trên vùng đồng bằng Cộng hòa Argentina. Câu chuyện John Mangles kể đến đây kết lại, công tước không ngần ngại khen ngợi anh. Sau đó, ngài quay sang hỏi tiểu thư Mary Grant:

- Cô gái thân mến, ta thấy thuyền trưởng John rất ngưỡng mộ những phẩm chất tuyệt vời của em, và ta sẽ rất vui nếu biết em không thấy buồn chán khi ở trên con thuyền do cậu ấy chỉ huy!

- Làm sao em buồn chán được ạ? - Mary vừa đáp vừa nhìn phu nhân, và có lẽ ánh mắt cô còn thoáng qua vị thuyền trưởng trẻ tuổi.

- Ô! Chị em thích anh đấy, anh John. - Robert nói to. - Và em cũng thích anh!

- Anh cũng rất thích hai chị em. - John Mangles bối rối trả lời Robert, mà Mary thì ửng hồng.

Để bầu không khí bớt ngại ngùng, John Mangles liền lắng sang chủ đề khác:

- Vậy là tôi đã kể xong về hải trình của thuyền Duncan. Thưa ngài, ngài có thể kể chi tiết hơn cho

chúng tôi về hành trình xuyên châu Mỹ và cả chiến công của cậu nhóc anh hùng nhà ta được không?

Quả là không có câu chuyện nào hấp dẫn phu nhân Helena và cô Grant hơn, nên công tước Glenarvan nhanh chóng thỏa mãn trí tò mò của họ. Ngài tiếp tục kể từng sự kiện xảy ra trong suốt hành trình từ đại dương này đến đại dương kia, từ vượt dãy Andes, băng dãy Cordillera, trận động đất, chuyện Robert mất tích và bị con kền kền bắt, chàng thổ dân da đỏ Thalcave bắn chết con chim, cuộc đối đầu với đàn sói bờm, quyết định hi sinh của cậu bé, câu chuyện về trung sĩ Manuel, trận lụt và đêm trú ẩn trên cây *ombu*, những con cá sấu *caiman*, vòi rồng, đến đêm trên bờ biển Đại Tây Dương... Chuỗi sự kiện cứ lần lượt hiện lên sống động khiến người nghe vừa vui thích và vừa sợ hãi. Có nhiều đoạn, cô chị và phu nhân không kìm được mà âu yếm Robert. Cậu nhóc chưa bao giờ được ôm hôn nhiều và nhiệt tình như vậy.

Kể xong chuyện, công tước nói thêm:

- Bây giờ, chúng ta phải nghĩ cho hiện tại, hỏi các bạn. Quá khứ đã qua, nhưng tương lai do chúng ta nắm giữ. Chúng ta sẽ tiếp tục tìm kiếm thuyền trưởng Harry Grant.

Bữa sáng kết thúc, các vị khách về phòng khách đặc biệt của phu nhân. Họ quây quần quanh chiếc bàn chất đầy bản đồ và bắt đầu bàn luận.

- Helena thân yêu, khi trở lại thuyền, anh có nói với mọi người rằng dù những nạn nhân trên thuyền Britannia không đi cùng bọn anh, chúng ta vẫn có hi vọng tìm thấy họ, và khả năng thành công chắc chắn hơn bao giờ hết. - Công tước nói. - Sau hành trình xuyên Nam Mỹ, bọn anh đã tìm ra niềm tin mới, đúng hơn là khẳng định mới. Đó là, thảm họa không xảy ra ở bờ biển Thái Bình Dương lẫn bờ biển Đại Tây Dương. Từ đó, nghiêm nhiên cách giải nghĩa rằng họ dạt đến vùng Patagonia sai hoàn toàn. Thật may, rất ngẫu nhiên, người bạn Paganel của chúng ta đã bất chợt phát hiện ra lỗi sai. Ông ấy chứng minh rằng chúng ta đi nhầm hướng và giải nghĩa lại mẩu thư theo cách đáng tâm phục khẩu phục. Đây là mẩu thư tiếng Pháp, xin mời ông Paganel giải thích lại để không ai còn nghi ngờ.

Vị học giả, thuận theo yêu cầu, giải thích về các từ *gonie* và *indi* theo cách không thể thuyết phục hơn, rồi diễn giải từ *austral* nghĩa là *nước Úc*. Ông chứng minh rằng, khi thuyền trưởng Grant rời bờ biển Peru để trở lại châu Âu, con thuyền gặp nạn có thể đã bị dòng